

ชุดการเรียนรู้การสอน

วิชาคณิตศาสตร์ ค40205

เรื่อง ลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โดย

นายคำหล้า ลาภาอูตย์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

โรงเรียนปทุมวิไล อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ค40205 เรื่อง ลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าได้ใช้ประสบการณ์ ศึกษาค้นคว้า รวบรวมเนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียง ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขมาตามลำดับ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 ลิมิตของฟังก์ชัน

หน่วยที่ 2 ความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

ในแต่ละหน่วยจะมีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีการทบทวนสรุปบทเรียนและแบบฝึกหัดทบทวนพร้อมเฉลยเพื่อให้นักเรียนและครูได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนที่จะมีการทดสอบหลังเรียน ตลอดจนครูมีเอกสารสำหรับสอนซ่อมเสริม เอกสารเสริมประสบการณ์ เอกสารสำหรับอ่านเพิ่มเติมและเสริมความรู้สำหรับนักเรียนที่สนใจเป็นพิเศษ

ผู้จัดทำหวังว่าชุดการเรียนการสอนนี้ จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ค40205 เรื่อง ลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน ให้ก้าวหน้าต่อไป

นายคำหล้า ลาภาอุตย์

ครูชำนาญการ โรงเรียนปทุมวิไล

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจง	1
คำแนะนำการใช้ชุดการเรียนการสอน	4
คำแนะนำการใช้สำหรับผู้เรียน	6
ขีดจำกัดและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน	7
หน่วยที่ 1 ขีดจำกัดของฟังก์ชัน	8
- แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 1	23
- แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 2	43
- แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 3	65
หน่วยที่ 2 ความต่อเนื่องของฟังก์ชัน	67
- แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 4	93
- แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 5	102

คำชี้แจง

ชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ค 40205 เรื่อง ลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสม และมาตรา 24 จัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ค40205 เรื่องลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชันนี้ จัดทำเป็น 2 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 ลิมิตของฟังก์ชัน

หน่วยที่ 2 ความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

ในแต่ละหน่วยจะประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ที่เป็นสื่อวัสดุทั้ง วัสดุสิ่งพิมพ์ และวัสดุประดิษฐ์ การวัดผลและการประเมินผล และบันทึกหลังสอนที่ได้จากการ สังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนสำคัญมาก ต่อการให้ความช่วยเหลือ/แก้ไข/พัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล ตามศักยภาพ

ชุดการเรียนการสอน

ทดสอบ ก่อนเรียน	หน่วยที่ 1	ทดสอบ ย่อย	หน่วยที่ 2	ทดสอบ หลังเรียน
แผนการ สอน	สื่อการเรียน การสอน สื่อวัสดุ สิ่งพิมพ์หรือ ประดิษฐ์	เอกสาร ฝึกหัด	เอกสาร แบบฝึกหัด เพิ่มเติม	เอกสาร ซ่อมเสริม

สำหรับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรม ชุดการเรียนการสอนนี้จึงใช้สื่อการเรียนการสอนที่ส่วนใหญ่เป็นสื่อวัสดุที่เป็นวัสดุสิ่งพิมพ์ และวัสดุประดิษฐ์ ดังนี้

สื่อวัสดุที่เป็นวัสดุสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารซ่อมเสริมเสริมประสบการณ์ ชุดที่ 1, 2, 3 สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ปานกลาง และเก่งตามลำดับ
2. เอกสารซ่อมเสริมทบทวนความรู้พื้นฐาน
3. เอกสารซ่อมเสริมทบทวนบทเรียน
4. เอกสารอ่านเพิ่มเติมเสริมความรู้
5. ใบความรู้ (แจกให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน)
6. ใบกิจกรรมประกอบบทเรียน
7. เอกสารฝึกหัด
8. เอกสารแบบฝึกหัดเพิ่มเติม
9. เอกสารเสริมทักษะ

เอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จัดทำขึ้น เพื่อคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ติดตามศักยภาพถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ตรงตามมาตรา 22 และมาตรา 24 ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544

ส่วนสื่อวัสดุที่เป็นวัสดุประดิษฐ์ ได้แก่

1. แผ่นโปร่งใส
2. แผ่นโปร่งใสซ้อน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตรงกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีทั้งการศึกษาด้วยตนเองการทำกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมกลุ่ม การลงมือปฏิบัติ การแข่งขันเกม การอภิปราย การออกมาทำบนกระดาน การเสนอผลงาน การเสนอแนวคิด การนำไปประยุกต์ใช้ เป็นต้น

สำหรับลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน เป็นดังนี้

1. ทบทวนความรู้เดิมเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ หรือเพิ่มเติมด้วยการเล่าประวัติบอกความสำคัญและความเป็นมา และให้แนวคิดในความรู้ใหม่ ๆ
2. หากวิธีให้นักเรียนหาข้อสรุปได้ด้วยตนเอง อาจจะเป็นกิจกรรมเดี่ยวหรือกิจกรรมกลุ่มแล้วแต่ลักษณะเนื้อหา
3. ให้นักเรียนฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนทำการบ้าน

4. ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาต่อไป

ส่วนการวัดผลและการประเมินผล จัดทำหลายรูปแบบ จัดทำอย่างต่อเนื่องประจำสม่ำเสมอ จัดทำทั้งเพื่อการแก้ไข/ปรับปรุง/พัฒนา และจัดทำเพื่อการประเมินผล เช่น ศึกษาจาก ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อดูพัฒนาการของนักเรียน สังเกต พฤติกรรม การสัมภาษณ์ การอภิปราย การประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน การนำเสนอแนวคิด การนำไปประยุกต์ใช้ การตรวจผลงาน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบซึ่งตรงตามมาตรา 26 ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544

นอกจากนี้ผู้จัดทำได้รวบรวมทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหา สูตร กฎ บทนิยาม ทฤษฎีบท แบบฝึกหัดและแบบฝึกหัดเพิ่มเติมที่ครูสร้างขึ้น นำมาจัดเรียบเรียงเป็นเอกสารประกอบการสอนให้นักเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียน ใช้ศึกษาล่วงหน้าใช้ศึกษาทบทวนใช้ซ่อมเสริมเมื่อนักเรียนไม่ได้มาเรียน เพื่อคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

คำแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้การสอน

คำแนะนำการใช้สำหรับผู้สอน

การใช้ชุดการเรียนรู้การสอนนี้ ครูควรเตรียมตัวและปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การเตรียมสื่อการเรียนรู้การสอน

- 1.1 แผ่นโปรงใส
- 1.2 แผ่นโปรงใสซ้อน
- 1.3 ใบกิจกรรมประกอบการเรียน
- 1.4 ใบความรู้ (แจกให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน)
- 1.5 เอกสารฝึกหัด
- 1.6 เอกสารแบบฝึกหัดเพิ่มเติม
- 1.7 เอกสารซ่อมเสริมประสบการณ์ ชุดที่ 1, 2, 3
- 1.8 เอกสารซ่อมเสริมทบทวนบทเรียน
- 1.9 เอกสารอ่านเพิ่มเติมเสริมความรู้
- 1.10 ชุดการเรียนรู้การสอน
- 1.11 เอกสารเสริมทักษะ

2. การบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียน ควรจัดนักเรียนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือการจัดกิจกรรม เช่น เดี่ยว กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เป็นคู่ เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

3.1 ทดสอบก่อนเรียน

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูความรู้พื้นฐานในเรื่องที่จะเรียน จะได้จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับศักยภาพ

3.2 นำเข้าสู่บทเรียน

สร้างความสนใจ ทบทวนความรู้เดิม เล่าประวัติ บอกความสำคัญ และแนวคิด

3.3 ดำเนินการสอน

ดำเนินการสอนด้วยกิจกรรมหลากหลาย เช่น

- นักเรียนตอบคำถาม
- นักเรียนฟังคำอธิบาย
- นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด
- นักเรียนทำกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่ม
- นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
- นักเรียนสร้างโจทย์
- นักเรียนสรุปบทเรียน

3.4 สรุป

นักเรียนช่วยกันสรุป หรือครูใช้วิธีการสรุปโดยใช้การถามตอบหรือใช้แผ่นโปสเตอร์

3.5 การวัดผลและการประเมินผล

- ครูสังเกต
- ครูประเมินนักเรียน
- นักเรียนประเมินตนเอง
- เพื่อนประเมิน
- การทำกิจกรรม
- การทำการบ้าน
- การนำเสนอผลงาน
- การทำแบบทดสอบ

3.6 การซ่อมเสริม

- การซ่อมเสริมเมื่อขาดเรียน
- การซ่อมเสริมเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน
- การซ่อมเสริมเมื่อพื้นฐานที่นำมาใช้ไม่ดี
- การซ่อมเสริมเมื่อเข้าใจดีแล้ว แต่ต้องการพัฒนายิ่งขึ้น

คำแนะนำการใช้สำหรับผู้เรียน

การใช้ชุดการเรียนรู้การสอนนี้ ส่วนใหญ่ครู/นักเรียน จะเป็นผู้เสนอกิจกรรมและนักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม จึงสรุปได้ดังนี้

1. นำเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่แจกให้มาใช้ในการเรียนทุกครั้ง
2. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกลุ่มและเดี่ยว ด้วยความสนใจ และเอาใจใส่
3. เข้าเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียน ถ้ามีเหตุสุดวิสัยต้องขาดเรียน ให้ซ่อมเสริมด้วยการศึกษาเอกสารประกอบการสอนหรือติดตามบทเรียนกับเพื่อน หรือกับครูผู้สอน
4. ทำแบบฝึกหัดทั้งในชั้นเรียนและการบ้านให้ครบทุกข้อ
5. เมื่อมีปัญหาใด ๆ ให้ขอคำปรึกษา แนะนำจากครูผู้สอน

ลิมิตและความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

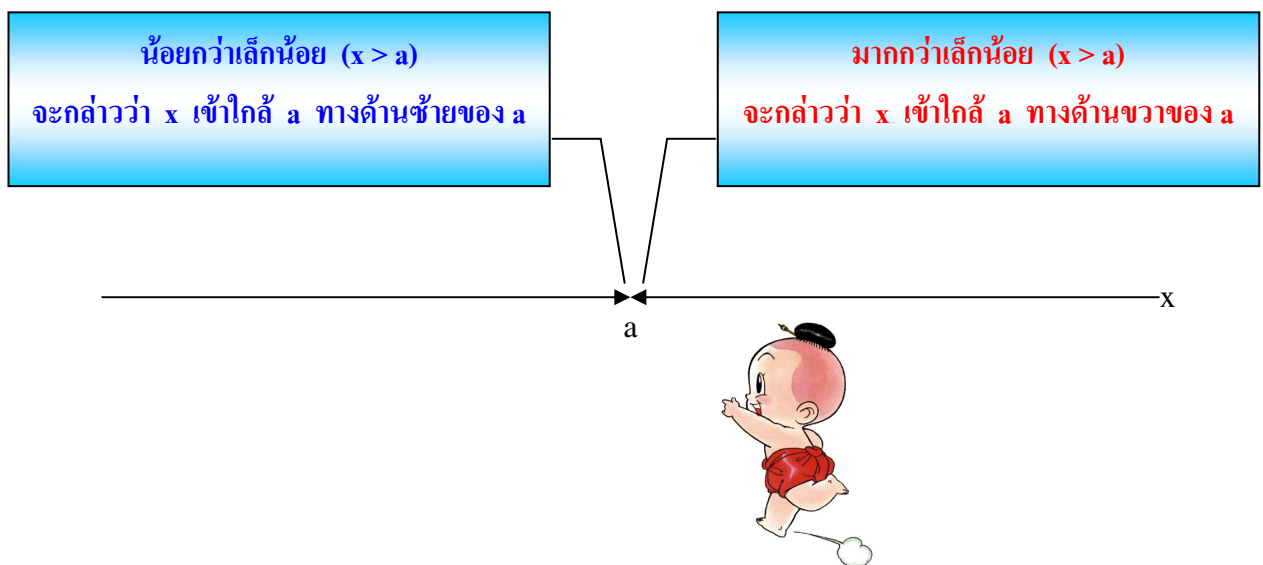
หน่วยที่ 1

ลิมิตของฟังก์ชัน

ลิมิตของฟังก์ชัน

ในเรื่องลำดับและอนุกรมได้กล่าวไว้ว่าลำดับที่นำมาพิจารณาลิมิตนั้นจะต้องเป็น **ลำดับอนันต์ (Infinite sequence)** เท่านั้น

แต่สำหรับหัวข้อนี้จะกล่าวถึงลิมิตของฟังก์ชัน $y = f(x)$ ที่มีโดเมนและเรนจ์เป็นสับเซตของจำนวนจริง ขณะที่ x เข้าใกล้จำนวนจริงใด ๆ เพียงจำนวนเดียวเท่านั้น เราสนใจความหมายของการที่ x เข้าใกล้จำนวนจริงจำนวนใดจำนวนหนึ่ง การที่ x เข้าใกล้จำนวนจริงจำนวนใดจำนวนหนึ่ง อาจเข้าใกล้ แบบน้อยกว่าเล็กน้อย ($x < a$) หรือมากกว่าเล็กน้อย ($x > a$) ดังรูป

1. เมื่อ x เข้าใกล้ a โดยที่ $x < a$ จะกล่าวว่า x เข้าใกล้ a ทางด้านซ้าย เขียนแทนได้ด้วยสัญลักษณ์ $x \rightarrow a^-$
2. เมื่อ x เข้าใกล้ a โดยที่ $x > a$ จะกล่าวว่า x เข้าใกล้ a ทางด้านขวา เขียนแทนได้ด้วยสัญลักษณ์ $x \rightarrow a^+$

ให้นักเรียนพิจารณาความหมายของ x เข้าใกล้จำนวนจริง a ใด ๆ บนเส้นจำนวน

ข้อที่	เส้นจำนวน	a	$x < a$ แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ	$x > a$ แล้วลดลงเรื่อย ๆ
1	<p>1 2 3</p>	2	..., 1, 1.5, 1.9, 1.99, 1.999, 1.9999,, 3, 2.5, 2.1, 2.01, 2.001, 2.0001, ...
2	<p>3 4 5</p>	4	_____	_____
3	<p>5 6 7</p>	6	_____	_____
4	<p>7 8 9</p>	8	_____	_____

จากตารางข้างต้นดังกล่าว

ถ้า a เข้าใกล้ 2 โดยที่ $a < 2$ แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย $x \rightarrow 2^-$

ถ้า a เข้าใกล้ 4 โดยที่ $a < 4$ แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

ถ้า a เข้าใกล้ 6 โดยที่ $a < 6$ แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

ถ้า a เข้าใกล้ 8 โดยที่ $a < 8$ แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

ถ้า a เข้าใกล้ 2 โดยที่ $a > 2$ แล้วลดลงเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย $x \rightarrow 2^+$

ถ้า a เข้าใกล้ 4 โดยที่ $a > 4$ แล้วลดลงเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

ถ้า a เข้าใกล้ 6 โดยที่ $a > 6$ แล้วลดลงเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

ถ้า a เข้าใกล้ 8 โดยที่ $a > 8$ แล้วลดลงเรื่อย ๆ เขียนแทนด้วย _____

โดยทั่วไปแล้วในการพิจารณาเมื่อ x เข้าใกล้จำนวนจริงใด ๆ จะพิจารณา 2 กรณี คือ x เข้าใกล้ a ทางด้านซ้าย ซึ่ง $x < a$ เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $x \rightarrow a^-$ และ x เข้าใกล้ a ทางด้านขวา ซึ่ง $x > a$ เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $x \rightarrow a^+$

สำหรับฟังก์ชัน f ใด ๆ ที่มีโดเมนและเรนจ์เป็นสับเซตของจำนวนจริง

1. ถ้า x มีค่าเข้าใกล้ a ทางด้านซ้าย ($x \rightarrow a^-$) แล้วค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้จำนวนจริง L_1 (เรียก L_1 ว่าลิมิตทางซ้ายของ f ที่ a) สามารถเขียนแทนได้ด้วย

$$\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = L_1$$

2. ถ้า x มีค่าเข้าใกล้ a ทางด้านขวา ($x \rightarrow a^+$) แล้วค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้จำนวนจริง L_2 (เรียก L_2 ว่าลิมิตทางขวาของ f ที่ a) สามารถเขียนแทนได้ด้วย

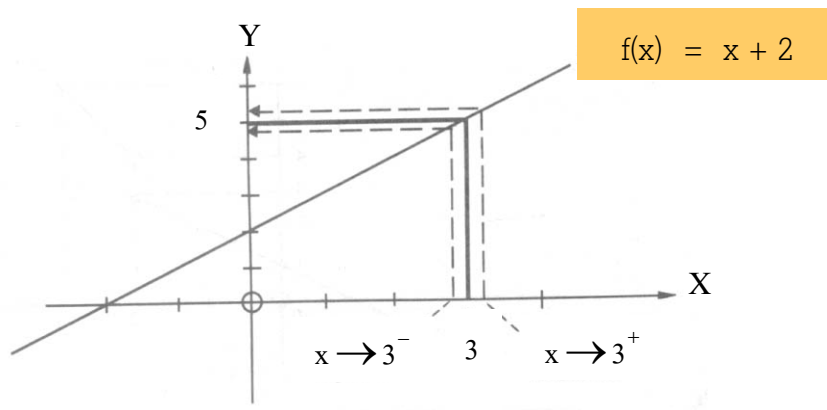
$$\lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = L_2$$

3. เมื่อ x มีค่าเข้าใกล้ a ไม่ว่าจะทางด้านซ้ายหรือขวา แล้วค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้จำนวนจริง L สามารถเขียนแทนได้ด้วย

$$\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$$

ถ้า $L_1 = L_2 = L$ แสดงว่าฟังก์ชัน f มีลิมิตสองด้าน และเรียกลิมิตสองด้านนี้ว่า **ลิมิตฟังก์ชัน f** เขียนแทนด้วย $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$

พิจารณากราฟของฟังก์ชัน $f(x) = x + 2$

จากกราฟจะได้ว่า

1. เมื่อ x มีค่าเข้าใกล้ 3 ทางด้านซ้าย ($x \rightarrow 3^-$) แล้ว ค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้ 5

สามารถเขียนแทนได้ด้วย

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = 5$$

2. เมื่อ x มีค่าเข้าใกล้ 3 ทางด้านขวา ($x \rightarrow 3^+$) แล้ว ค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้ 5

สามารถเขียนแทนได้ด้วย

$$\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = 5$$

3. เมื่อ x มีค่าเข้าใกล้ 2 ไม่ว่าจะทางด้านซ้ายหรือด้านขวา แล้ว ค่าของ $f(x)$ เข้าใกล้ 4

สามารถเขียนแทนได้ด้วย

$$\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 4$$

ข้อสังเกต

1. ถ้า $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = L$ แล้ว $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$

2. ถ้า $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow a^+} f(x)$ จะกล่าวว่าฟังก์ชัน f ไม่มีลิมิตที่ a

แบบฝึกหัด 1

(1) ให้นักเรียนพิจารณา $f(x) = x+2$ เมื่อ x มีค่าเข้าใกล้ 4 เป็นดังนี้

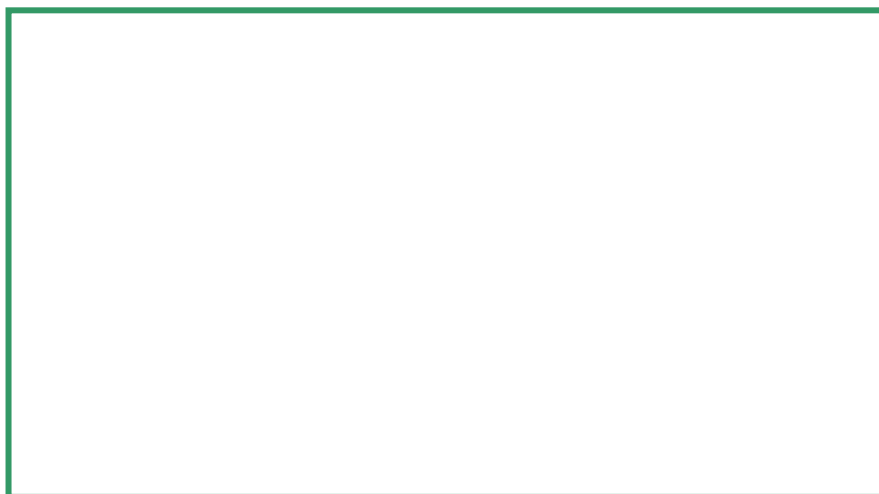
x เข้าใกล้ 4 ทางด้านซ้าย

x	$f(x)=x+2$
⋮	⋮
3	_____
3.5	_____
3.9	_____
3.99	_____
3.999	_____
3.9999	_____
⋮	⋮

x เข้าใกล้ 4 ทางด้านขวา

X	$f(x)=x+2$
⋮	⋮
5	_____
4.5	_____
4.1	_____
4.01	_____
4.001	_____
4.0001	_____
⋮	⋮

นำมาเขียนกราฟ จะได้ดังนี้

จากกราฟและตาราง พบว่า

$$\lim_{x \rightarrow 4^-} f(x) = \text{-----}$$

$$\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = \text{-----}$$

ปรากฏว่า _____ = _____

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 4} f(x) = \text{-----}$

(2) ให้นักเรียนพิจารณาฟังก์ชัน $f(x) = \frac{x^2 - 4}{x - 2}$ เมื่อ x เข้าใกล้ 2 เป็นดังนี้

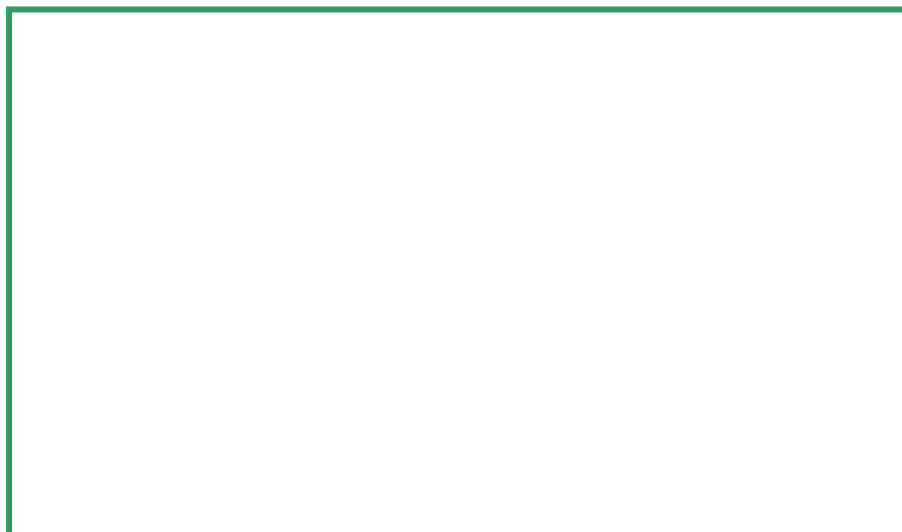
x เข้าใกล้ 2 ทางด้านซ้าย

x	$f(x)=x+2$
⋮	⋮
1	_____
1.9	_____
1.99	_____
1.999	_____
1.9999	_____
⋮	⋮

x เข้าใกล้ 2 ทางด้านขวา

X	$f(x)=x+2$
⋮	⋮
3	_____
2.1	_____
2.01	_____
2.001	_____
2.0001	_____
⋮	⋮

นำมาเขียนกราฟ จะได้ดังนี้

จากตารางและกราฟ พบว่า

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$$

ปรากฏว่า $\underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$

ดังนั้น จะได้ว่าลิมิตสองด้านของ $f(x)$ ไม่มีลิมิต เขียนแทนด้วย $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$ หาค่า

ไม่ได้

(3) ให้นักเรียนพิจารณาฟังก์ชัน $f(x) = \begin{cases} x-2 & \text{เมื่อ } x \leq 6 \\ x+4 & \text{เมื่อ } x > 6 \end{cases}$ เมื่อ x เข้าใกล้ 6 เป็น
ดังนี้

x เข้าใกล้ 6 ทางด้านซ้าย

x	$f(x)=x-2$
\vdots	\vdots
5	_____
5.9	_____
5.99	_____
5.999	_____
5.9999	_____
\vdots	\vdots

x เข้าใกล้ 6 ทางด้านขวา

X	$f(x)=x+4$
\vdots	\vdots
7	_____
6.1	_____
6.01	_____
6.001	_____
6.0001	_____
\vdots	\vdots

นำมาเขียนกราฟ จะได้ดังนี้

จากตารางและกราฟ พบว่า

$$\lim_{x \rightarrow 6^-} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$$

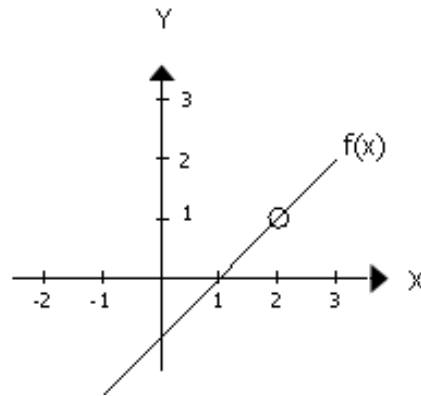
$$\lim_{x \rightarrow 6^+} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$$

ปรากฏว่า $\underline{\hspace{2cm}} \neq \underline{\hspace{2cm}}$

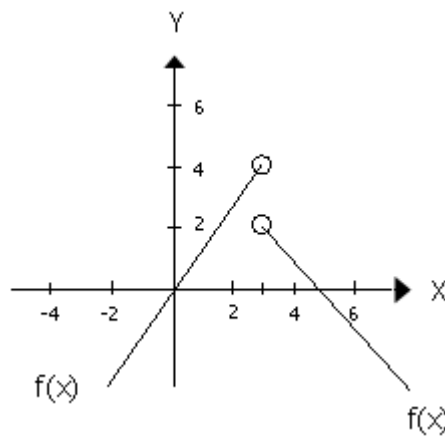
ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 6} f(x) = \underline{\hspace{2cm}}$

แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 1

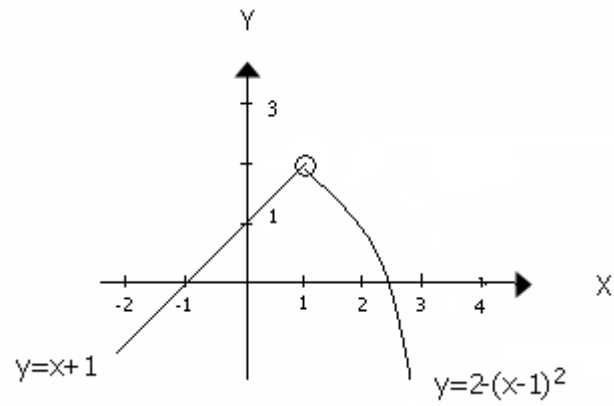
1. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$ จากกราฟ

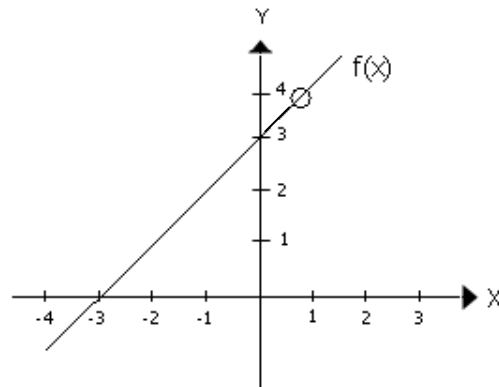
2. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x)$ จากกราฟ

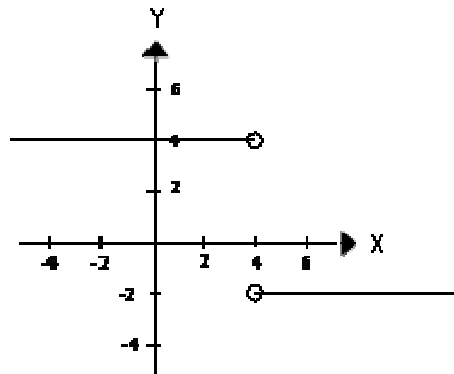
3. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$ จากกราฟ

4. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x)$ จากกราฟ

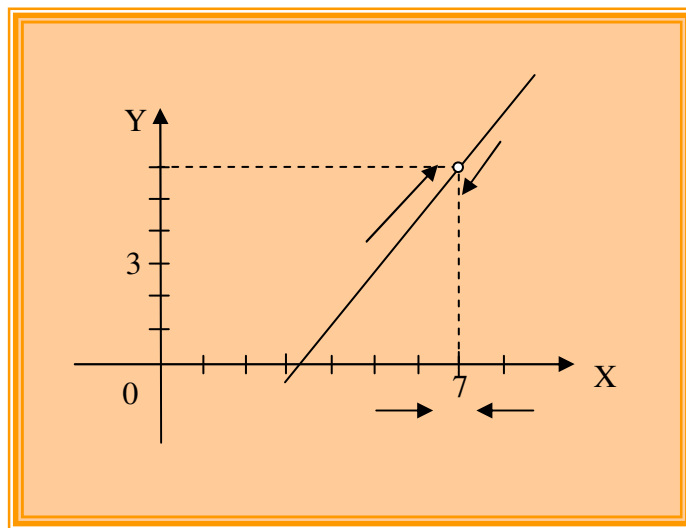
5. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x)$ จากกราฟ

การหาขีดจำกัดของฟังก์ชันบางฟังก์ชันโดยพิจารณาลิมิตซ้ายและลิมิตขวา

ตัวอย่างที่ 1 ถ้า $f(x) = x - 4$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 7^-} (x - 4)$, $\lim_{x \rightarrow 7^+} (x - 4)$ และ $\lim_{x \rightarrow 7} (x - 4)$

วิธีทำ เขียนกราฟของฟังก์ชันที่กำหนดให้ จะได้ดังนี้

จากกราฟจะได้

$$\lim_{x \rightarrow 7^-} (x - 4) = 7 - 4 = 3$$

$$\lim_{x \rightarrow 7^+} (x - 4) = 7 - 4 = 3$$

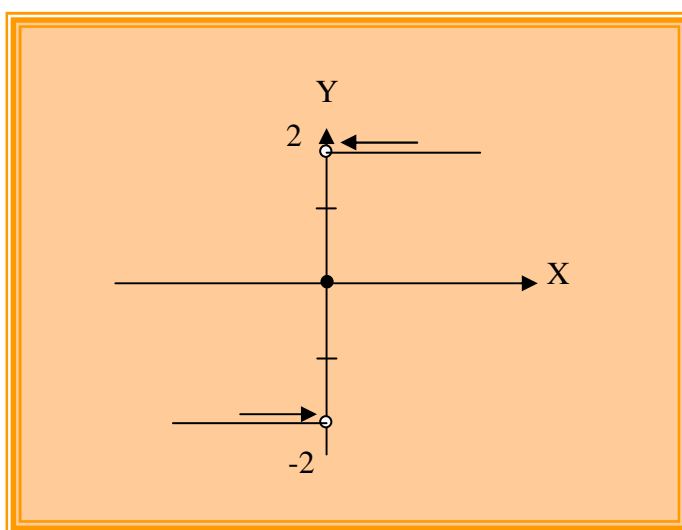
$$\lim_{x \rightarrow 7} (x - 4) = \lim_{x \rightarrow 7^-} (x - 4) = \lim_{x \rightarrow 7^+} (x - 4) = 3$$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 7} f(x) = 3$ หรือ $f(x)$ เป็นฟังก์ชันมีลิมิตที่ $x=7$

ตัวอย่างที่ 2 ถ้า $f(x) = \begin{cases} -2, & x < 0 \\ 0, & x = 0 \\ 2, & x > 0 \end{cases}$

จงเขียนกราฟและ หา $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

วิธีทำ เขียนกราฟได้ดังนี้

จากกราฟจะได้

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = -2$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = 2$$

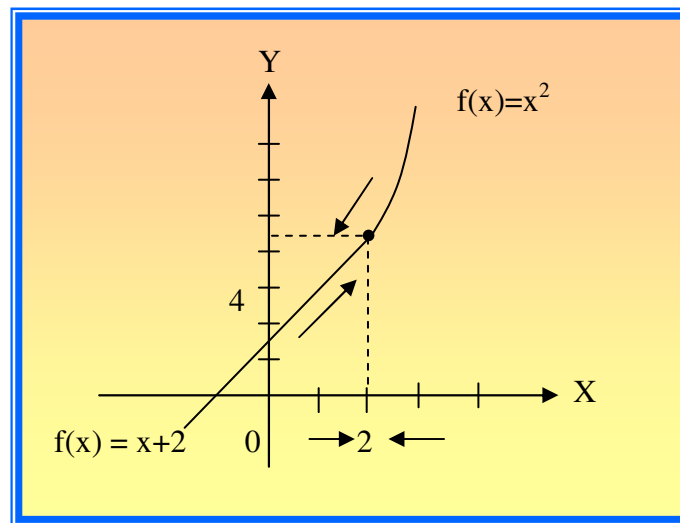
ปรากฏว่า $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x)$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$ หาค่าไม่ได้ หรือ $f(x)$ เป็นฟังก์ชันที่ไม่มีลิมิต

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า $f(x) = \begin{cases} x^2 & \text{เมื่อ } x \geq 2 \\ x+2 & \text{เมื่อ } x < 2 \end{cases}$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$ และ $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

วิธีทำ เขียนกราฟของฟังก์ชันที่กำหนดให้ ได้ดังนี้

จากกราฟจะได้

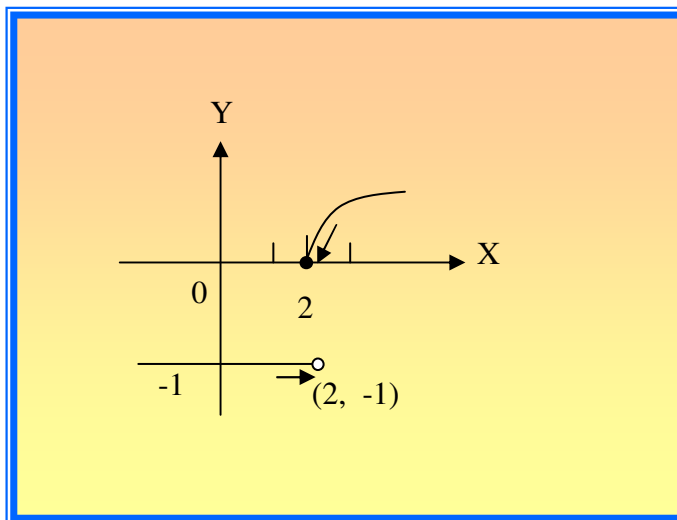
$$\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} (x+2) = 2+2 = 4$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} x^2 = 2^2 = 4$$

$$\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = 4$$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 4$ หรือ $f(x)$ เป็นฟังก์ชันมีลิมิต ที่ $x = 2$

ตัวอย่างที่ 4 จากกราฟข้างล่างนี้ จงพิจารณาว่า f เป็นฟังก์ชันที่มีลิมิตที่ 2 หรือไม่

วิธีทำ

จากกราฟจะได้

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = -1$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$$

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันที่ไม่มีลิมิตที่ 2

ตัวอย่างที่ 5 ถ้า $f(x) = \begin{cases} 2x & \text{เมื่อ } x \geq 3 \\ x-5 & \text{เมื่อ } x < 3 \end{cases}$

จงพิจารณาว่า $f(x)$ มีลิมิตที่ $x = 3$ หรือไม่

วิธีทำ

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^-} (x-5) = 3-5 = -2$$

$$\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^+} (2x) = 2(3) = 6$$

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x)$$

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันที่ไม่มีลิมิตที่ $x = 3$

ตัวอย่างที่ 6 ถ้า $f(x) = \begin{cases} x^2 - 1 & \text{เมื่อ } x \neq 1 \\ x^2 + 1 & \text{เมื่อ } x = 1 \end{cases}$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

วิธีทำ

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} (x^2 - 1) = 1^2 - 1 = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} (x^2 - 1) = 1^2 - 1 = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = 0$$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = 0$ หรือ $f(x)$ เป็นฟังก์ชันมีลิมิตที่ $x = 1$

การหาขีดจำกัดของฟังก์ชันค่าสัมบูรณ์

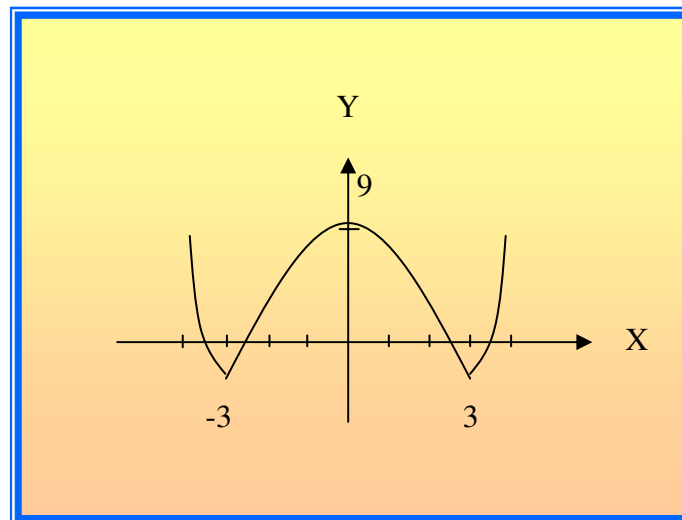
ตัวอย่างที่ 7 ถ้า $f(x) = |x^2 - 9|$ จงหา

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow 3} f(x)$$

วิธีทำ จาก $f(x) = |x^2 - 9|$
จะได้

$$|x^2 - 9| = \begin{cases} x^2 - 9 & \text{เมื่อ } x^2 - 9 \geq 0 \text{ นั่นคือ } x \geq 3 \text{ หรือ } x \leq -3 \\ -(x^2 - 9) & \text{เมื่อ } x^2 - 9 < 0 \text{ นั่นคือ } -3 < x < 3 \end{cases}$$

เขียนกราฟของฟังก์ชันได้ดังนี้

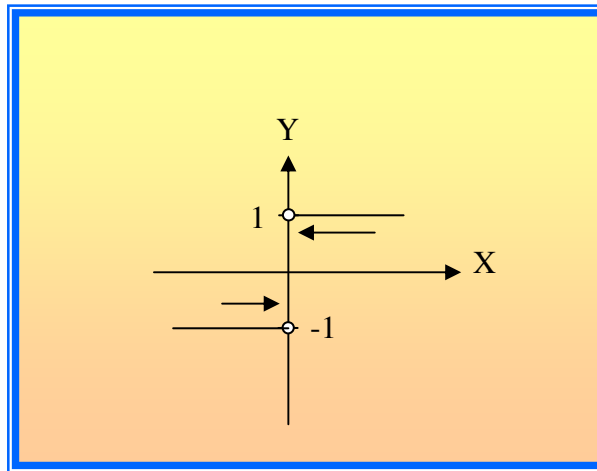
- ดังนั้น
- (1) $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = -(3^2 - 9) = 0$
 - (2) $\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = (3^2 - 9) = 0$
 - (3) $\lim_{x \rightarrow 3} f(x) = 0$

ตัวอย่างที่ 8 ถ้า $f(x) = \frac{|x|}{x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

วิธีทำ จาก $f(x) = \frac{|x|}{x}$

$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad f(x) &= \begin{cases} \frac{x}{x} \text{ เมื่อ } x > 0 \\ \frac{x}{-x} \text{ เมื่อ } x < 0 \end{cases} \\ &= \begin{cases} 1 \text{ เมื่อ } x > 0 \\ -1 \text{ เมื่อ } x < 0 \end{cases} \end{aligned}$$

เขียนกราฟของฟังก์ชันได้ดังนี้

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = -1$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = 1$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) \text{ ไม่มีลิมิต}$$

นั่นคือ $f(x)$ ไม่มีลิมิต

$f(x)$ เป็นฟังก์ชันที่ไม่มีลิมิต ที่ $x = 0$

แบบฝึกหัดที่ 3

1. ถ้า $f(x) = |x^2 - 4|$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

2. ถ้า $f(x) = |x^2 - 1|$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

3. ถ้า $f(x) = \frac{|x-2|}{x-2}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

4. ถ้า $f(x) = \frac{3|x-5|}{x-5}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 5^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 5^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$

5. ถ้า $f(x) = \frac{4|x-7|}{14-2x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 7} f(x)$

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม ชุดที่ 2

1. ถ้า $f(x) = x - 2$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 5^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 5^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$

2. ถ้า $f(x) = |x - 4|$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 4^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 4} f(x)$

3. ถ้า $f(x) = \frac{3|x-1|}{x-1}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

4. ถ้า $f(x) = \begin{cases} x+1, & x \leq 2 \\ 2, & x \geq 2 \end{cases}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

$$5. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 4 - x^2, & x \geq 1 \\ 2 + x, & x < 1 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{x \rightarrow 1} f(x)$$

$$6. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} x + 3, & x < -3 \\ \sqrt{9 - x^2}, & -3 < x < 3 \\ 3 - x, & x > 3 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{x \rightarrow 3^-} f(x), \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x)$$

$$7. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 2, & x < 1 \\ -1, & x = 1 \\ 3, & x > 1 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{x \rightarrow 1} f(x)$$

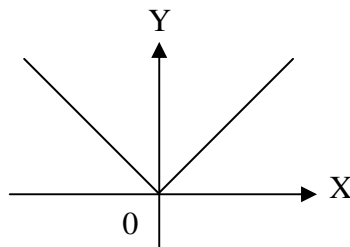
$$8. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 2x + 1, & x < 3 \\ 10 - x, & x \geq 3 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{x \rightarrow 3} f(x)$$

$$9. \text{ ถ้า } f(a) = \begin{cases} 2a + 3, & a < 1 \\ 2, & a = 1 \\ 7 - 2a, & a > 1 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{a \rightarrow 1} f(a)$$

$$10. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 2, & x < -2 \\ \sqrt{4 - x^2}, & -2 < x < 2 \\ -2, & x > 2 \end{cases} \text{ จงหา } \lim_{x \rightarrow 2} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow -2} f(x)$$

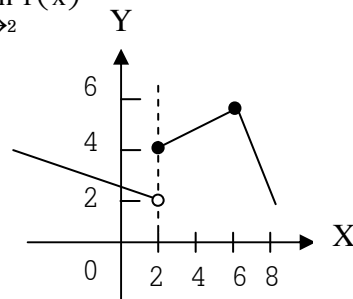
11. ถ้า $f(x) = \begin{cases} 2x - 1, & x \neq 4 \\ 8, & x = 4 \end{cases}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 4} f(x)$

12. จากกราฟของฟังก์ชัน f จงหา $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

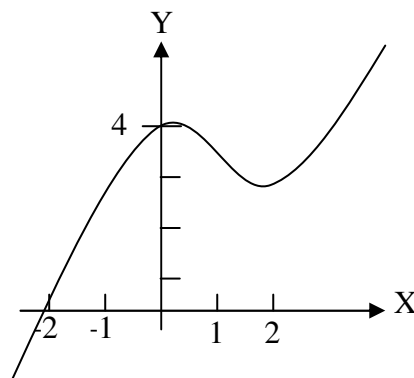

13. จากกราฟของฟังก์ชัน f จงหา $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

$\lim_{x \rightarrow 6^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 6^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 6} f(x)$

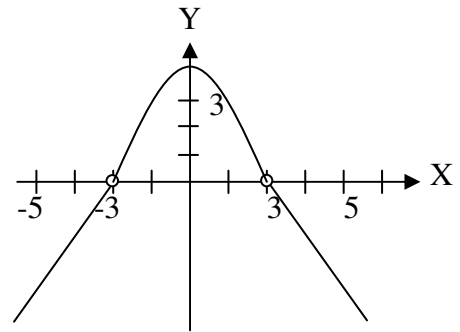

14. จากกราฟของฟังก์ชัน f จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

15. จากกราฟของฟังก์ชัน f จงหา

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow 3} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow -3^-} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow -3^+} f(x), \quad \lim_{x \rightarrow -3} f(x),$$

แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 2

1. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow -4^+} \sqrt{5-x}$

2. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow 3^-} x + 3 + \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x^2 - 9}{x - 3}$

3. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} 3x - 1, & x \geq 2 \\ 4 - x, & x < 2 \end{cases}$

4. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow 5^+} f(x) - \lim_{x \rightarrow 5^-} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} \sqrt{x-5}, & x \geq 5 \\ \frac{x^2 - 25}{x+5}, & x < 5 \end{cases}$

5. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) + \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} \frac{|x-1|}{x-1}, & x > 1 \\ \frac{1-x}{|1-x|}, & x < 1 \end{cases}$

ทฤษฎีบทเกี่ยวกับลิมิต

จากที่กล่าวมาเราหาลิมิตของฟังก์ชัน โดยอาศัยการคำนวณค่าของฟังก์ชันหรือการเขียนกราฟของฟังก์ชัน ต่อไปนี้เราจะกล่าวถึงทฤษฎีบทเกี่ยวกับลิมิตของฟังก์ชัน โดยไม่แสดงการพิสูจน์ และจะใช้ทฤษฎีบทเหล่านี้ช่วยในการหาลิมิตของฟังก์ชัน

ทฤษฎีบท เมื่อ a , L และ M เป็นจำนวนจริงใด ๆ ถ้า f และ g เป็นฟังก์ชันที่มีโดเมนและเรนจ์เป็นสับเซตของเซตของจำนวนจริง โดยที่ $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$ และ $\lim_{x \rightarrow a} g(x) = M$ แล้ว

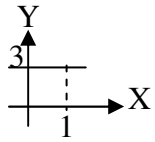
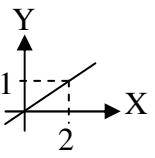
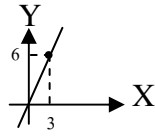
1. $\lim_{x \rightarrow a} c = c$ เมื่อ c เป็นค่าคงตัวใด ๆ
2. $\lim_{x \rightarrow a} x = a$
3. $\lim_{x \rightarrow a} x^n = a^n$, $n \in I^+$
4. $\lim_{x \rightarrow a} c f(x) = c \lim_{x \rightarrow a} f(x) = cL$, c เป็นค่าคงตัวใด ๆ
5. $\lim_{x \rightarrow a} [f(x) + g(x)] = \lim_{x \rightarrow a} f(x) + \lim_{x \rightarrow a} g(x) = L + M$
6. $\lim_{x \rightarrow a} [f(x) - g(x)] = \lim_{x \rightarrow a} f(x) - \lim_{x \rightarrow a} g(x) = L - M$
7. $\lim_{x \rightarrow a} [f(x) \cdot g(x)] = \lim_{x \rightarrow a} f(x) \cdot \lim_{x \rightarrow a} g(x) = L \cdot M$
8. $\lim_{x \rightarrow a} \left[\frac{f(x)}{g(x)} \right] = \frac{\lim_{x \rightarrow a} f(x)}{\lim_{x \rightarrow a} g(x)} = \frac{L}{M}$, $M \neq 0$
9. $\lim_{x \rightarrow a} [f(x)]^n = \left[\lim_{x \rightarrow a} f(x) \right]^n = L^n$, $n \in I^+$
10. $\lim_{x \rightarrow a} \sqrt[n]{f(x)} = \sqrt[n]{\lim_{x \rightarrow a} f(x)} = \sqrt[n]{L}$, $n \in I^+ - \{1\}$ และ $\sqrt[n]{L} \in \mathbb{R}$

จำให้ได้นะครับ

กิจกรรมลองทำดู

ให้นักเรียนหาค่าลิมิตของฟังก์ชันต่างๆ ดังนี้

ข้อที่	ฟังก์ชัน	กราฟ	ค่าลิมิตของฟังก์ชัน
1	$f = \{(x, y) y = 3\}$		$\lim_{x \rightarrow 1} 3 = 3$
2	$f = \{(x, y) y = -4\}$		$\lim_{x \rightarrow 0} (-4) = \underline{\hspace{2cm}}$
3	$f = \{(x, y) y = \frac{1}{2}\}$		$\lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{1}{2}\right) = \underline{\hspace{2cm}}$
4	$f = \{(x, y) y = -0.25\}$		$\lim_{x \rightarrow 2} (-0.25) = \underline{\hspace{2cm}}$
5	$f = \{(x, y) y = x\}$		$\lim_{x \rightarrow 2} (x) = 2$
6	$f = \{(x, y) y = -x\}$		$\lim_{x \rightarrow 4} (-x) = \underline{\hspace{2cm}}$
7	$f = \{(x, y) y = 2x\}$		$\lim_{x \rightarrow 3} (2x) = \underline{\hspace{2cm}}$

ข้อที่	ฟังก์ชัน	กราฟ	ค่าลิมิตของฟังก์ชัน
8	$f = \{(x, y) y = -3x\}$		$\lim_{x \rightarrow -2} (3x) = \underline{\hspace{2cm}}$ $= -3 \lim_{x \rightarrow -2} (x)$
9	$f = \{(x, y) y = x^2\}$		$\lim_{x \rightarrow 4} (x^2) = \underline{\hspace{2cm}}$
10	$f = \{(x, y) y = 4x^3\}$		$\lim_{x \rightarrow -1} (4x^3) = \underline{\hspace{2cm}}$ $= 4 \lim_{x \rightarrow -1} x^3$

จากตารางข้างต้น ครูให้นักเรียนพิจารณา **ลักษณะร่วม** สังเกตรูปทั่วไปนำไปสู่ **ข้อสรุป** ซึ่งจะสังเกตได้ว่าเป็นไปตามทฤษฎีบทเกี่ยวกับลิมิตของฟังก์ชันที่นักเรียนได้ศึกษา

แบบฝึกหัดที่ 4

ให้นักเรียนหาค่าลิมิตของฟังก์ชันต่อไปนี้

1. $\lim_{x \rightarrow 4} (-8) = \underline{\hspace{2cm}}$

2. $\lim_{x \rightarrow 3} (4x) = \underline{\hspace{2cm}}$

3. $\lim_{x \rightarrow 2} (3x^2) = \underline{\hspace{2cm}}$

4. $\lim_{x \rightarrow -2} (-3x^5) = \underline{\hspace{2cm}}$

5. $\lim_{x \rightarrow 5} (x + 2) = \lim_{x \rightarrow 5} (x) + \lim_{x \rightarrow 5} (2) = \underline{\hspace{2cm}}$

6. $\lim_{x \rightarrow 7} (5 - 4x) = \lim_{x \rightarrow 7} 5 - \lim_{x \rightarrow 7} (4x) = \underline{\hspace{2cm}}$

7. $\lim_{x \rightarrow -1} (x^2 + 9x) = \underline{\hspace{2cm}}$

8. $\lim_{x \rightarrow 2} (3x^4 - 5) = \underline{\hspace{2cm}}$

9. $\lim_{x \rightarrow -1} (2x^3 - 5x + 8) = \underline{\hspace{2cm}}$

10. $\lim_{x \rightarrow 0} (x^4 + 3x^2 + x - 6) = \underline{\hspace{2cm}}$

อย่าลืมมองหา
ทฤษฎีด้วยนะครับ

การหาขีดจำกัดโดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับขีดจำกัด

ตัวอย่างที่ 1 ถ้า $f(x) = x^2 - 3$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

วิธีทำ

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 2} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 2} x^2 - \lim_{x \rightarrow 2} 3 && \text{(ทฤษฎีบท 6)} \\ &= 2^2 - 3 = 1 && \text{(ทฤษฎีบท 1, 3)} \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 2 ถ้า $f(x) = (x+2)^2$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$

วิธีทำ

$$\begin{aligned} \text{เนื่องจาก } \lim_{x \rightarrow 5} (x+2) &= \lim_{x \rightarrow 5} x + \lim_{x \rightarrow 5} 2 && \text{(ทฤษฎีบท 6)} \\ &= 5 + 2 && \\ &= 7 && \text{(ทฤษฎีบท 1-2)} \end{aligned}$$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 5} (x+2)^2 = [\lim_{x \rightarrow 5} (x+2)]^2$ (ทฤษฎีบท 9)

$$\begin{aligned} &= 7^2 \\ &= 49 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า $f(x) = \sqrt[3]{2x^3 - 2x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$

วิธีทำ

$$\begin{aligned} \text{เนื่องจาก } \lim_{x \rightarrow 5} (2x^3 - 2x) &= 2(5^3) - 2(5) && \text{(ทฤษฎีบท 2-4, 6)} \\ &= 250 - 10 = 240 \end{aligned}$$

ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow 5} f(x) = \sqrt[3]{\lim_{x \rightarrow 5} (2x^3 - 2x)}$ (ทฤษฎีบท 10)

$$= \sqrt[3]{240} = 2\sqrt[3]{30}$$

ตัวอย่างที่ 4 ถ้า $f(x) = (x^2 + 1)(3x - 2)$ จงหา $\lim_{x \rightarrow -1} f(x)$

วิธีทำ เนื่องจาก $\lim_{x \rightarrow -1} (x^2 + 1) = (-1)^2 + 1 = 2$ (ทฤษฎีบท 1, 3)
 และ $\lim_{x \rightarrow -1} (3x - 2) = 3^{(-1)} - 2 = -5$ (ทฤษฎีบท 1, 2)
 ดังนั้น $\lim_{x \rightarrow -1} f(x) = [\lim_{x \rightarrow -1} (x^2 + 1)][\lim_{x \rightarrow -1} (3x - 2)]$ (ทฤษฎีบท 7)
 $= (2)(-5)$
 $= -10$

ตัวอย่างที่ 5 ถ้า $f(x) = \frac{x^2 - x - 6}{x^2 + 2x - 15}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 3} f(x)$

วิธีทำ เนื่องจาก $\lim_{x \rightarrow 3} (x^2 - x - 6) = 3^2 - 3 - 6 = 0$ (ทฤษฎีบท 1-3)
 และ $\lim_{x \rightarrow 3} (x^2 + 2x - 15) = 3^2 + 2(3) - 15 = 0$ (ทฤษฎีบท 1-4)

$$\lim_{x \rightarrow 3} f(x) = \frac{0}{0}$$

ลิมิตของฟังก์ชันบางฟังก์ชันอาจจะหาค่าโดยวิธีปกติธรรมดาหรือใช้ทฤษฎี
 เกี่ยวกับลิมิตไม่ได้ จะต้องเปลี่ยนรูปของฟังก์ชันใหม่ โดยอาศัยความรู้ทาง
 พีชคณิต แยกตัวประกอบแล้วตัดทอน หรือคูณด้วยสังยุคของเศษหรือของ
 ส่วน ของฟังก์ชันที่กำหนดก่อนจึงหาลิมิต (ศึกษาวิธีการหาลิมิตของตัวอย่างที่
 5 ในหน้า 51)

สำหรับตัวอย่างที่ 5 นี้จะ**ใช้การแยกตัวประกอบของเศษและส่วน** ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{จาก } f(x) &= \frac{x^2 - x - 6}{x^2 + 2x - 15} && \text{เปลี่ยนรูปแบบใหม่จะได้} \\
 &= \frac{(x-3)(x+2)}{(x+5)(x-3)} && \text{เมื่อ } x \neq 3 \\
 &= \frac{x+2}{x+5} \\
 \lim_{x \rightarrow 3} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 3} \left(\frac{x+2}{x+5} \right) && (\text{เมื่อ } x \neq 3) \\
 &= \frac{3+2}{3+5} \\
 &= \frac{5}{8}
 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 6 ถ้า $f(x) = \frac{x^2 - 1}{x - 1}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

วิธีทำ

$$\begin{aligned}
 \text{จาก } f(x) &= \frac{x^2 - 1}{x - 1} = \frac{(x-1)(x+1)}{x-1} = x+1 \quad \text{เมื่อ } x \neq 1 \\
 \lim_{x \rightarrow 1} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1} (x+1) \\
 &= 1+1 \\
 &= 2
 \end{aligned}$$

ตัวอย่างนี้ทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ 5 ต้องเปลี่ยนรูปแบบฟังก์ชันใหม่โดยการแยกตัวประกอบที่ใช้ผลต่างกำลัง

ตัวอย่างที่ 7 ถ้า $f(x) = \frac{\sqrt{x+2} - \sqrt{2}}{x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

วิธีทำ จาก $f(x) = \frac{\sqrt{x+2} - \sqrt{2}}{x} \times \frac{\sqrt{x+2} + \sqrt{2}}{\sqrt{x+2} + \sqrt{2}}$

$$= \frac{(x+2) - 2}{x(\sqrt{x+2} + \sqrt{2})}$$

$$= \frac{x}{x(\sqrt{x+2} + \sqrt{2})} \quad x \neq 0$$

$$= \frac{1}{\sqrt{x+2} + \sqrt{2}},$$

$$\therefore \lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{\sqrt{x+2} + \sqrt{2}} \right)$$

$$= \frac{1}{2\sqrt{2}}$$

ตัวอย่างนี้ทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ 5 กล่าวคือ ต้องเปลี่ยนรูปแบบของฟังก์ชันใหม่จะแยกตัวประกอบไม่ได้ จึงต้องใช้การนำสังยุคของเศษคูณทั้งเศษและส่วน

แบบฝึกหัดเพิ่มเติม ชุดที่ 3

จงหาขีดจำกัดต่อไปนี้

1. $\lim_{x \rightarrow 2} (x^2 + 2x - 1)$

2. $\lim_{x \rightarrow 3} (1 + \sqrt{x - 3})$

$$3. \lim_{y \rightarrow 2} \frac{y^2 - 5}{2y^3 + 6}$$

$$4. \lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x + 1}{x^2 - 3x + 4}$$

$$5. \quad \lim_{x \rightarrow 4} \frac{3x^2 - 17x + 20}{4x^2 - 25x + 36}$$

$$6. \quad \lim_{x \rightarrow 5} \frac{x^2 - 25}{x + 5}$$

$$7. \quad \lim_{s \rightarrow 1} \frac{5^3 - 1}{5 - 1}$$

$$8. \lim_{x \rightarrow 4} \frac{x-4}{\sqrt{x}-2}$$

$$9. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x}-1}{x-1}$$

$$10. \lim_{x \rightarrow 9} \frac{x-9}{\sqrt{x}-3}$$

$$11. \lim_{x \rightarrow 9} \frac{3 - \sqrt{x}}{9 - x}$$

$$12. \lim_{x \rightarrow 2} \frac{y^3 + 8}{y + 2}$$

$$13. \lim_{x \rightarrow 2} \sqrt{\frac{x^2 + 3x + 4}{x^3 + 1}}$$

$$14. \lim_{y \rightarrow -3} \sqrt{\frac{y^2 - 9}{2y^2 + 7y + 3}}$$

$$15. \lim_{k \rightarrow 0} \frac{2 - \sqrt{4 - k}}{k}$$

$$16. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x + 5} - \sqrt{5}}{x}$$

$$17. \lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sqrt{x+1} - 2}{x-3}$$

$$18. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x} - 1}{\sqrt{x} - 1}$$

$$19. \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x+2} - 2}{\sqrt{x-1} - 1}$$

$$20. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{3 + \sqrt{x+4}} - \sqrt{5}}{x}$$

แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 3

1. จงหา $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x+16} - 4}{x}$

2. จงหา $\lim_{x \rightarrow 3} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 9}{x - 3}, & x \neq 3 \\ x + 1, & x = 3 \end{cases}$

3. จงหา $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \frac{x^2 - x - 20}{x^2 - 25}$

4. จงหา $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 4}{x - 2}, & x > 2 \\ 2x, & x \leq 2 \end{cases}$

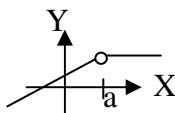

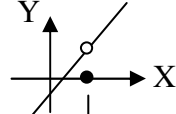
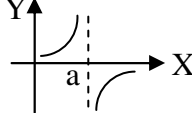
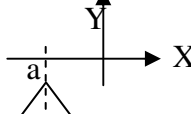
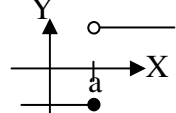
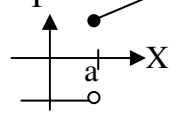
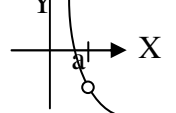
5. จงหา $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$ เมื่อ $f(x) = \begin{cases} 2x + 1, & x > 1 \\ 1 - 2x, & x = 1 \\ 2x - 1, & x < 1 \end{cases}$

หน่วยที่ 2

ความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

กิจกรรมระดมความคิด

ให้นักเรียนพิจารณากราฟของ $f(x)$ พร้อมทั้งหา $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ และ $f(a)$

ข้อที่	กราฟ	$\lim_{x \rightarrow a} f(x)$	$f(a)$	ความสัมพันธ์ระหว่าง $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ กับ $f(a)$		
				เท่ากัน	ไม่เท่ากัน	สรุปไม่ได้
1		หาค่าได้	หาค่าไม่ได้		✓	
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

จากตารางข้างต้น จะพบว่า

(1) กราฟขาดตอนได้แก่ข้อที่

(2) กราฟไม่ขาดตอนได้แก่ข้อที่

(3) กราฟไม่ขาดตอนจะพบว่า

3.1 $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ -----

หาค่าได้/หาค่าไม่ได้

3.2 $f(a)$ -----

หาค่าได้/หาค่าไม่ได้

3.3 $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$

(4) กราฟขาดตอนจะพบว่า

4.1 $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ -----

หาค่าได้/หาค่าไม่ได้

4.2 $f(a)$ -----

หาค่าได้/หาค่าไม่ได้

4.3 $\lim_{x \rightarrow a} f(x) \neq f(a)$

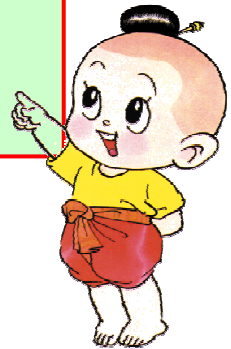
สังเกตเห็นว่า กราฟของฟังก์ชันข้างต้นมีบางข้อเป็น **กราฟขาดตอนที่ $x = a$** ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ จะ**เรียกฟังก์ชัน f ว่าเป็นฟังก์ชันไม่ต่อเนื่องที่ $x = a$** และ **กราฟไม่ขาดตอนที่ $x = a$** ในลักษณะเช่นนี้**เรียกฟังก์ชัน f ว่าเป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = a$** ซึ่งมีบทนิยามฟังก์ชันต่อเนื่องดังนี้

บทนิยาม ให้ a เป็นจำนวนจริงใด ๆ ฟังก์ชัน f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x=a$ เมื่อฟังก์ชัน f มีสมบัติต่อไปนี้

(1) $f(a)$ หาค่าได้

(2) $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ หาค่าได้

และ (3) $f(a) = \lim_{x \rightarrow a} f(x)$

ตัวอย่างที่ 1 ถ้า $f(x) = 2x-1$ จงพิจารณาว่าฟังก์ชัน f เป็นฟังก์ชันที่ต่อเนื่องที่ $x=2$ หรือไม่

วิธีทำ จาก $x=2$ แสดงว่า $a=2$

(1) $f(2) = 2(2)-1 = 3$

(2) $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} (2x - 1) = 2(2) - 1 = 3$

(3) $f(2) = \lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x=2$

ตัวอย่างที่ 2 ถ้า $f(x) = |x - 2|$ จงพิจารณาว่า $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x=2$ หรือไม่

วิธีทำ จาก $x = 2$ แสดงว่า $a = 2$

$$(1) f(2) = |2 - 2| = |0| = 0$$

$$(2) \lim_{x \rightarrow 2} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2} |x - 2| = 0$$

$$(3) f(2) = \lim_{x \rightarrow 2} |x - 2|$$

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = 2$

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า $f(x) = \begin{cases} x^2, & x \geq 3 \\ 5, & x < 3 \end{cases}$ จงพิจารณาว่า $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x=3$ หรือไม่

วิธีทำ จาก $x = 3$ แสดงว่า $a = 3$

$$(1) f(3) = 3^2 = 9$$

$$(2) \lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = 5, \quad \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = 3^2 = 9$$

$\therefore \lim_{x \rightarrow 3} f(x)$ ไม่มีลิมิต

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันไม่ต่อเนื่องที่ $x = 3$

ตัวอย่างที่ 4 ถ้า $f(x) = \begin{cases} x-2, & x \neq 1 \\ 3, & x = 1 \end{cases}$

จงพิจารณาว่า $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x = 1$ หรือไม่ และต่อเนื่องที่ $x = 5$ หรือไม่

วิธีทำ

ที่ $x = 1$

$$(1) f(1) = 3$$

$$(2) \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = 1 - 2 = -1$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = 1 - 2 = -1$$

$$\therefore \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = -1$$

$$(3) f(1) \neq \lim_{x \rightarrow 1} f(x)$$

\therefore ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันไม่ต่อเนื่องที่ $x = 1$

ที่ $x = 5$

$$(1) f(5) = 5 - 2 = 3$$

$$(2) \lim_{x \rightarrow 5^-} f(x) = 5 - 2 = 3 = \lim_{x \rightarrow 5^+} f(x)$$

$$\therefore \lim_{x \rightarrow 5} f(x) = 3$$

$$(3) f(5) = \lim_{x \rightarrow 5} f(x)$$

\therefore ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่

$x = 5$

ตัวอย่างที่ 5 ถ้า $f(x) = \frac{x^2 - 8x + 15}{x - 5}$ จงพิจารณาว่า $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x = 5$

หรือไม่

วิธีทำ จาก $f(x) = \frac{(x-5)(x-3)}{x-5} = x-3$ เมื่อ $x \neq 5$

$$\therefore f(5) = \frac{5^2 - 8(5) + 15}{5 - 5} \quad \text{หาค่าไม่ได้}$$

ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันไม่ต่อเนื่องที่ $x = 5$

ตัวอย่างที่ 6 ถ้า $f(x) = \begin{cases} x^2 - 1, & x \neq 1 \\ 2, & x = 1 \end{cases}$

จงพิจารณาว่า $f(x)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = 1$ หรือไม่

วิธีทำ

(1) $f(1) = 2$

(2) $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)(x+1)}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} (x+1) = 2$

(3) $f(1) = \lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

\therefore ดังนั้น $f(x)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = 1$

แบบฝึกหัดที่ 6

จงพิจารณาว่า ฟังก์ชันต่อไปนี้เป็นฟังก์ชันต่อเนื่อง ที่จุดกำหนดให้หรือไม่

1. $f(x) = 5x + 1$ เมื่อ $x = 2$

2. $f(x) = \frac{x + 3}{x^2 - 9}$ เมื่อ $x = 3$

3. $f(x) = \frac{x^2 - 1}{x^3 - 1}$ เมื่อ $x = 1$

$$4. \quad f(x) = \begin{cases} x^2, & x \leq 5 \\ -2, & x > 5 \end{cases} \quad \text{เมื่อ } x = 5$$

$$5. \quad f(x) = |x| \quad \text{เมื่อ } x = 0$$

$$6. \quad f(x) = \frac{|x+2|}{x+2} \quad \text{เมื่อ } x = -2$$

$$7. \quad f(x) = \begin{cases} 3-x, & x < 2 \\ \frac{x}{2} - 1, & x \geq 2 \end{cases} \quad \text{เมื่อ } x = 2$$

$$8. \quad f(x) = \begin{cases} x^2 - x - 6, & x \neq 3 \\ 5, & x = 3 \end{cases}$$

8.1 เมื่อ $x = 3$

8.2 เมื่อ $x = 4$

$$9. \quad f(x) = \begin{cases} 2x + 1, & x < 3 \\ 3, & 3 \leq x < 5 \\ x - 2, & x \geq 5 \end{cases}$$

$$9.1 \quad \text{เมื่อ } x = 3$$

$$9.2 \quad \text{เมื่อ } x = 5$$

$$10. \quad f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 16}{x + 4} & \text{เมื่อ } x \neq -4 \\ -8 & \text{เมื่อ } x = -4 \end{cases} \quad \text{เมื่อ } x = -4$$

เสริมประสบการณ์ชุดที่ 1
สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

1. ให้ $f(x) = \begin{cases} \sqrt{1-x^2} & \text{เมื่อ } 0 \leq x < 1 \\ 1 & \text{เมื่อ } 1 \leq x < 2 \\ 2 & \text{เมื่อ } x = 2 \end{cases}$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

2. จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{x^2}{3+x}$

3. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 3x + 2}{x^2 - 4}$

4. จงหาค่าของ $\lim_{y \rightarrow 0} \frac{2 - \sqrt{4 - y}}{y}$

5. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{1 - \sqrt{x}}{1 - x}$

$$6. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} x^2 - 25 & \text{เมื่อ } x \neq 5 \\ 25 & \text{เมื่อ } x = 5 \end{cases}$$

$$\text{จงหา } \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x), \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x), \lim_{x \rightarrow 2} f(x), \lim_{x \rightarrow 5^-} f(x), \lim_{x \rightarrow 5^+} f(x), \lim_{x \rightarrow 5} f(x)$$

$$7. \text{ ถ้า } g(x) = \frac{x+3}{x^2-3x-10} \text{ แล้ว } x \text{ มีค่าเท่าใด จึงจะทำให้ฟังก์ชัน } g \text{ ไม่ต่อเนื่อง}$$

$$8. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 5 - x & \text{เมื่อ } x < 4 \\ 1 & \text{เมื่อ } x = 4 \\ \frac{x}{4} & \text{เมื่อ } x > 4 \end{cases}$$

จงแสดงว่าฟังก์ชัน f ต่อเนื่องที่ $x=4$

$$9. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 1}{x - 1} & \text{เมื่อ } x \neq 1 \\ m & \text{เมื่อ } x = 1 \end{cases}$$

ถ้าฟังก์ชัน f ต่อเนื่องที่ $x = 1$ จงหาค่า m

$$10. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 1 \cdot 9998 & \text{เมื่อ } x < 0 \\ 2 & \text{เมื่อ } 0 \leq x < 1 \\ 2x & \text{เมื่อ } x > 1 \end{cases}$$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

เฉลยเสริมประสบการณ์ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

- 1) 0 , 1 , ไม่มี , 1 , 2 , ไม่มี
- 2) $\frac{25}{8}$
- 3) $\frac{1}{4}$
- 4) $\frac{1}{4}$
- 5) $\frac{1}{2}$
- 6) -21 , -21 , 0 , 0 , 0
- 7) -2 , 5
- 8) -
- 9) 2
- 10) ไม่มีลิมิต

เสริมประสบการณ์ชุดที่ 2
สำหรับนักเรียนที่เรียนปานกลาง

$$1. \text{ ให้ } f(x) = \begin{cases} \sqrt{4-x^2} & \text{เมื่อ } 0 \leq x < 2 \\ 0 & \text{เมื่อ } 2 \leq x < 4 \\ 1 & \text{เมื่อ } x = 4 \end{cases}$$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 3} f(x)$

$$2. \text{ จงหาค่า } \lim_{x \rightarrow 6} \frac{2x}{x+3}$$

3. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{x + 1}{x^2 - 4x - 5}$

4. จงหาค่าของ $\lim_{y \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x + 1} - 1}{x}$

5. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 1}{|x - 1|}$

$$6. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} x^2 - 9 & \text{เมื่อ } x \neq 3 \\ 9 & \text{เมื่อ } x = 3 \end{cases}$$

ฟังก์ชัน f ต่อเนื่องที่ $x=3$ หรือไม่เพราะเหตุใด

$$7. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 5 - x & \text{เมื่อ } x < 4 \\ 1 & \text{เมื่อ } x = 4 \\ \frac{x}{4} & \text{เมื่อ } x > 4 \end{cases}$$

จงแสดงว่าฟังก์ชัน f ต่อเนื่องที่ $x=4$

$$8. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 1}{x - 1} & \text{เมื่อ } x \neq 1 \\ m & \text{เมื่อ } x = 1 \end{cases}$$

ถ้าฟังก์ชัน $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x = 1$ จงหาค่า m

$$9. \text{ ถ้า } g(x) = \frac{x + 3}{x^2 - 3x - 10} \text{ แล้ว } x \text{ มีค่าเท่าใด จึงจะทำให้ฟังก์ชัน } g(x) \text{ ไม่ต่อเนื่อง}$$

$$10. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} 1 \cdot 9998 & \text{เมื่อ } x < 0 \\ 2 & \text{เมื่อ } 0 \leq x < 1 \\ 2x & \text{เมื่อ } x > 1 \end{cases}$$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

เฉลยเสริมประสบการณ์ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนที่เรียนปานกลาง

1) 0 , 0 , 0 , 0	2) $\frac{4}{3}$	3) $-\frac{1}{6}$	4) 3
5) ไม่มีลิมิต	6) ไม่ต่อเนื่อง	7)	8) 2
9) -2 , 5	10) ไม่มีลิมิต		

เสริมประสบการณ์ชุดที่ 3
สำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง

1. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 7} \frac{2 - \sqrt[3]{x+1}}{\sqrt{x+2} - 3}$ (ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์ ปี 2539)

2. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{x+1} - 1}{x} + \lim_{x \rightarrow \infty} (\sqrt{y^2 + 1} - y)$ มีค่าเป็นอย่างไร

(ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์ ปี 2529)

3. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - (x+1)}{e^{x+1}}$ (ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์ ปี 2530)

4. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{x^2}{x-1} + \frac{1}{x^2 - 3x + 2} \right)$ (ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์ ปี 2538)

5. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow -2^+} \frac{|x^2 - 4| + |x + 2|}{x^2 - 3x - 10}$ (ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์

ปี 2538)

6. จงหาค่าของ $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt[3]{10 - x} - 2\sqrt[3]{3 - x}}{x - 2}$ (ข้อสอบแข่งขันสมาคมคณิตศาสตร์

ปี 2533)

เฉลยเสริมประสบการณ์ชุดที่ 3 สำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง

1) $\frac{1}{2}$

2) $\frac{1}{3}$

3) 0

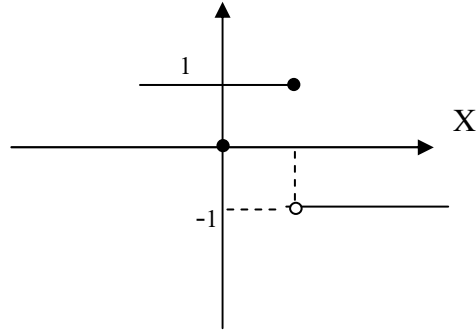
4) 1

5) $\frac{5}{7}$

6) $\frac{7}{12}$

แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 4

1. จงพิจารณา $f(x)$ จากกราฟ $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x=1$ หรือไม่

2. จงพิจารณา $f(x) = \frac{x^2 - 25}{x - 5}$ มีความต่อเนื่องที่ $x=5$ หรือไม่

3. จงพิจารณา $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1, & x \neq 3 \\ 2x + 4, & x = 3 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = 3$ หรือไม่

4. จงพิจารณา $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 36}{x - 6}, & x > 6 \\ \frac{x + 4}{2} + 7, & x \leq 6 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = 6$ หรือไม่

5. จงพิจารณา $f(x) = \begin{cases} 3x + 1, & x > 1 \\ 2x + 2, & x = 1 \\ 4x - 1, & x < 1 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = 1$ หรือไม่

ความต่อเนื่องของฟังก์ชันบนช่วง

ความต่อเนื่องของฟังก์ชันที่กล่าวมาแล้ว เป็นการพิจารณาความต่อเนื่องของฟังก์ชันที่จุด ๆ หนึ่ง โดยทั่วไปสามารถหาความต่อเนื่องของฟังก์ชันบนช่วงเปิดและช่วงปิดได้เช่นกันแต่การพิจารณาฟังก์ชันต่อเนื่องในช่วงเปิดหรือปิดนี้ จะต้องพิจารณาการต่อเนื่องที่ทุกๆ จุดในช่วงนั้น ซึ่งจะทำให้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินกว่าที่จะเรียนในชั้นนี้ แต่เป็นเรื่องที่ต้องนำไปใช้ในการหาอนุพันธ์และการหาปริพันธ์ต่อไป ในชั้นนี้จึงศึกษาเฉพาะฟังก์ชันพหุนามและฟังก์ชันตรรกยะ ซึ่งฟังก์ชันทั้งสองนี้ต่อเนื่องในโดเมนของแต่ละฟังก์ชันเท่านั้น

บทนิยาม ฟังก์ชันพหุนาม (Polynomial function) คือ ฟังก์ชันที่อยู่ในรูป $f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_2 x^2 + a_1 x + a_0$ โดยที่ $a_n, a_{n-1}, \dots, a_2, a_1, a_0$ เป็นค่าคงตัว และ n เป็นจำนวนเต็มซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับศูนย์

เช่น $f(x) = x^3 + 3x^2 - x + 2$

$$f(x) = x^4 + x^2 - x + 4$$

$$f(x) = x^2 - 2x - 1$$

$$f(x) = x^3 \quad \text{เป็นต้น}$$

ทฤษฎีบท ฟังก์ชันพหุนามเป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = a$
เมื่อ a เป็นจำนวนจริงใด ๆ

เช่น $f(x) = x^5 + x^3 - x - 3$

เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = a$ เมื่อ a เป็นจำนวนจริงใด ๆ

เช่น $f(x) = x^3 + 1$

เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = a$ เมื่อ a เป็นจำนวนจริงใด ๆ

บทนิยาม ฟังก์ชันตรรกยะ (Rational function) คือฟังก์ชันที่อยู่ในรูป

$$f(x) = \frac{p(x)}{q(x)} \text{ เมื่อ } p(x) \text{ และ } q(x) \text{ เป็นฟังก์ชันพหุนาม เมื่อ } q(x) \neq 0$$

เช่น $f(x) = \frac{x}{2x - 1}$

$$f(x) = \frac{x^2 - x - 20}{x + 4}$$

$$f(x) = \frac{x + 3}{x} \quad \text{เป็นต้น}$$

ทฤษฎีบท ฟังก์ชันตรรกยะเป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x=a$
เมื่อ a เป็นจำนวนจริงที่ทำให้ $q(a) \neq 0$

เช่น $f(x) = \frac{x+3}{x-3}$

เป็นฟังก์ชันที่ไม่ต่อเนื่องที่ $x = 3$ เพราะว่า $f(3) = \frac{3+3}{3-3}$ หาค่าไม่ได้

เช่น $f(x) = \frac{x+5}{x^2-x-30}$

เป็นฟังก์ชันที่ไม่ต่อเนื่องที่ $x = -5$ และ $x = 6$ เพราะว่า

$$x^2-x-30 = (x-6)(x+5) = 0$$

แสดงว่า $x = -5, 6$ ทำให้ $x^2-x-30 = 0$

นั่นคือ $f(-5) = \frac{-5+5}{(-5)^2 - (-5) - 30}$ หาค่าไม่ได้

และ $f(6) = \frac{6+5}{(6)^2 - (6) - 30}$ หาค่าไม่ได้

การหาความต่อเนื่องของฟังก์ชันบนช่วงเปิด และช่วงปิดสามารถดำเนินการได้ตาม
บทนิยามต่อไปนี้

บทนิยาม (1) ฟังก์ชัน f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบนช่วง $[a, b]$ ก็ต่อเมื่อ f ต่อเนื่อง
ทุก ๆ จุด ในช่วง (a, b)

(2) ฟังก์ชัน f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบนช่วง $[a, b]$ ก็ต่อเมื่อ

2.1 f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ทุก ๆ จุด ในช่วง (a, b) และ

2.2 $\lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = f(a)$ และ $\lim_{x \rightarrow b^-} f(x) = f(b)$

ตัวอย่าง ให้ $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 16}{x - 4} & , 4 < x \leq 7 \\ 8 & , x = 4 \end{cases}$

จงแสดงว่า f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบนช่วงปิด $[4, 7]$

วิธีทำ

(1) ต้องแสดงว่า f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องทุก ๆ จุด **บนช่วงเปิด $(4, 7)$**

วิธีแสดง ถ้าให้ $a \in (4, 7)$ จะได้ว่า

$$1.1 \quad f(a) = \frac{a^2 - 16}{a - 4} = \frac{(a - 4)(a + 4)}{a - 4} = a + 4 \quad (\because a \neq 4)$$

$$1.2 \quad \lim_{x \rightarrow a} f(x) = \lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{x^2 - 16}{x - 4} \right) = \lim_{x \rightarrow a} (x + 4) = a + 4$$

$$1.3 \quad \lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$$

แสดงว่า f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องทุก ๆ จุดบนช่วง $(4, 7)$

(2) ต้องแสดงว่า $\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = f(4)$

วิธีแสดง

$$2.1 \quad f(4) = 8$$

$$2.2 \quad \lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 4^+} \left(\frac{x^2 - 16}{x - 4} \right) = \lim_{x \rightarrow 4^+} (x + 4) = 4 + 4 = 8$$

$$\text{แสดงว่า } \lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = f(4)$$

(3) ต้องแสดงว่า $\lim_{x \rightarrow 7^-} f(x) = f(7)$

วิธีแสดง

$$3.1 \quad f(7) = \frac{7^2 - 16}{7 - 4} = \frac{33}{3} = 11$$

$$3.2 \quad \lim_{x \rightarrow 7^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 7^-} \left(\frac{x^2 - 16}{x - 4} \right) = 11$$

$$\text{แสดงว่า } \lim_{x \rightarrow 7^-} f(x) = f(7)$$

ดังนั้น f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบนช่วง $[4, 7]$

แบบฝึกหัดที่ 7

1. ให้ $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 9}{x - 3}, & 3 < x \leq 5 \\ 6, & x = 3 \end{cases}$

จงแสดงว่า f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบนช่วง $[3, 5]$

2. ให้ $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 1}{x^2 + 1}, & x \neq 0 \\ 1, & x = 0 \end{cases}$

ฟังก์ชัน f ต่อเนื่องบนช่วง $[-1, 1]$ หรือไม่ จงแสดง

3. ให้ $f(x) = x^4 - 2x + 3$ ดังนั้น f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องบน $[-2, 2]$ หรือไม่ จงแสดง

ทำถูกใช้ไหมครับ
เก่งมาก ครับ

แบบทดสอบย่อย ชุดที่ 5

1. ถ้า $f(x) = \begin{cases} 2x + 3, & x \neq 1 \\ 3k - 1, & x = 1 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = 1$ แล้วจงหาค่าของ $k + 1$

2. ถ้า $f(x) = \begin{cases} x^2 - 6, & x > k \\ x, & x \leq k \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = k$ ซึ่ง $k \in (-2, 3]$ แล้วจงหา

$$k^2 + 1$$

3. ถ้า $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 16}{x - 4}, & x < 4 \\ 2k, & x \geq 4 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x = 4$ แล้วค่าของ $(k + 1)$

มีค่ามากกว่า $k - 1$ อยู่เท่าใด

4. ถ้า $f(x) = \frac{x-1}{(x-2)(x-3)(x-4)}$ แล้ว จงหาค่า x ที่ทำให้ $f(x)$ ไม่ต่อเนื่อง

5. ถ้า $f(x) = \begin{cases} x+2, & x \geq 1 \\ 3k, & x < 1 \end{cases}$ มีความต่อเนื่องที่ $x=1$ แล้ว จงหาค่า $\lim_{x \rightarrow k^-} \sqrt{1-x}$

แบบฝึกหัดทบทวน

1. ให้ $f(x) = \begin{cases} \sqrt{1-x^2} & , 0 \leq x < 1 \\ 1 & , 1 \leq x < 2 \\ 2 & , x = 2 \end{cases}$

จงหา $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x)$ และ $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

2. ถ้า $f(x) = \frac{x^2}{3+x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 5} f(x)$

3. ถ้า $f(x) = \frac{x^2 - 3x + 2}{x^2 - 4}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 2} f(x)$

4. ถ้า $f(x) = \frac{1 - \sqrt{x}}{1 - x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$

5. ถ้า $g(x) = \frac{2 - \sqrt{4 - x}}{x}$ จงหา $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$

6. ถ้า $f(x) = \frac{x^2 - 49}{x + 7}$ แล้ว f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = -7$ หรือไม่ จงแสดง

7. ถ้า $f(x) = \frac{x - 2}{x^2 - 3x + 2}$ แล้ว f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องที่ $x = 1$ หรือไม่ จงแสดง

8. ถ้า $f(x) = \frac{1}{x^2 - 2x - 35}$ แล้ว f เป็นฟังก์ชันที่ไม่ต่อเนื่องเมื่อ x มีค่าเท่าใด

9. ถ้า $f(x) = \frac{x-1}{x^2+x}$ แล้ว f เป็นฟังก์ชันที่ไม่ต่อเนื่องเมื่อ x มีค่าเท่าใด

10. ถ้า $f(x) = \begin{cases} 3mx - 7 & , x \neq 2 \\ 5 & , x = 2 \end{cases}$

แล้ว f เป็นฟังก์ชันต่อเนื่องสำหรับทุก ๆ ค่าของ x จงหาค่า m

$$11. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} \frac{x}{(x+3)^3} & , x \neq -3 \\ 0 & , x = -3 \end{cases}$$

แล้ว $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x = -3$ หรือไม่ จงแสดง

$$12. \text{ ถ้า } f(x) = \begin{cases} x^2 - 1 & , x \neq 5 \\ a + 1 & , x = 5 \end{cases}$$

จงหาค่า a ที่ทำให้ $f(x)$ ต่อเนื่องที่ $x = 5$

$$13. \text{ ใ้ } f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - x}{2x} & \text{เมื่อ } x \neq 0 \\ k & \text{เมื่อ } x = 0 \end{cases}$$

ถ้า f มีความต่อเนื่องที่ $x = 0$ จงหาค่าของ k

$$14. \text{ ใ้ } f(x) = \begin{cases} \frac{(x-3)^2}{x^2-9} & , \quad x > 3 \\ m & , \quad x = 3 \\ 3x + n & , \quad x < 3 \end{cases}$$

ถ้า f ต่อเนื่องที่ $x = 3$ จงหาค่าของ $m-n$

15. ถ้า $f(x) = x^2 - 5x + 2$ แล้ว f ต่อเนื่องบนช่วง $[0, 3]$ หรือไม่
